

TIMPUL LIBER AL TINERILOR

LAUREANA URSE

Timpul liber este segmentul existențial ce rămâne după ce fiecare individ și-a îndeplinit obligațiile profesionale, familiale și sociale, și în care se desfășoară activități benevole pentru odihnă, destindere și dezvoltare a personalității. Timpul liber este, însă, mai mult decât un timp complementar timpului muncii și al obligațiilor, având o anumită independență; el răspunde unor nevoi ce decurg atât din caracterul muncii și al obligațiilor, cât și din alte nevoi umane conștientizate și îmbogățite în societatea modernă și, cu precădere, în societățile dezvoltate; aceste nevoi nu sunt numai *creații* ale industriei timpului liber ci și rezultatul unei deschideri a personalității umane, unei schimbări a modului de gândire și de percepere chiar a rostului omului în societate. Aceasta nu înseamnă neapărat o deplasare a accentului de pe muncă pe timpul liber, ci doar o echilibrare a existenței și a nevoilor.

Timpul liber se regăsește diferențiat la diverși membri ai societății, atât ca mărime cât și ca distribuție; dar cantitatea și distribuția timpului liber este doar o latură a problemei, alături de modalitățile de petrecere a lui, factorii de influență a acestor modalități și gradul de satisfacție generat.

Pentru tineri timpul liber are o importanță mai mare și anumite particularități, datorate caracteristicilor acestui segment de populație, caracteristici ce decurg atât din specificul vârstei, respectiv trăsături de personalitate și nevoi, cât și din problematica profesională și de familie pe care o au.

Factorii ce influențează modul de petrecere a timpului liber de către tinerii din țara noastră

Pentru tinerii de astăzi, desfășurarea copilăriei, intrarea în vârsta tânără și desfășurarea tinereții s-au produs și se produc într-un context cultural și socio-economic în care valorile și cultura timpului liber au fost și sunt insuficient formate și dezvoltate, lipsind tradiția, iar rețeaua de servicii, dotări și facilități specifice timpului liber a fost și este redusă și puțin diversificată.

Acolo unde marea industrie și, ulterior, societatea de masă au apărut, s-au produs modificări profunde ale modului de viață, implicit a timpului liber.

În contextul specific țării noastre fenomenele amintite au avut loc paralel cu marile mutații politice și socio-economice demarate în anii '50; atunci a început transformarea masivă și rapidă a unei mari părți a populației rurale în populație urbană prin domiciliu și preponderent muncitorească prin ocupație.

Treptat, populația trecută de la munca agricolă la munca industrială va conștientiza timpul liber și posibilitățile de petrecere a lui în condițiile de viață urbană; dar, pentru această populație va predomina, la începutul urbanizării, un comportament achizitiv, mare parte din venituri fiind destinate întemeierii gospodăriei urbane și înzestrării acesteia cu bunuri. Numai într-o fază ulterioară vor începe să investească și în timpul liber, petrecându-și concediile în stațiuni balneare și turistice, iar sfârșitul de săptămână se va diversifica prin vizite și plimbări în zonele de agrement.

Această modificare a modului de viață pe dimensiunea timpului liber nu a fost însă încurajată de o ofertă de servicii și facilități bogată și variată în mediul urban. Comportamentele urbane în curs de constituire, cu puternice accente rurale și o ofertă de servicii și facilități redusă nu a favorizat formarea unor mentalități, deprinderi, a unor valori și a unei culturi a timpului liber.

În acest mod s-au format cei ce astăzi îi includem în categoria tinerilor din mediul urban.

În sate situația a fost (și este) mai critică; chiar dacă majoritatea tinerilor au migrat spre orașe, cei rămași nu au avut la dispoziție pentru timpul liber decât televizorul și casetofonul - la domiciliu, și căminul cultural care, treptat, nu a mai oferit programele dorite de tineri.

În strânsă legătură cu acest context, proiectul educativ familial destinat timpului liber pentru cei ce astăzi sunt tineri a fost inconsistent, părinții neștiind - de cele mai multe ori - ce să ofere copiilor lor ca model pentru petrecerea timpului liber; se adaugă și lipsa de timp necesar părinților pentru a se ocupa de această dimensiune a educației, datorită obligațiilor profesionale și gospodărești.

Contribuția școlii, din perspectiva formării unor mentalități, deprinderi și gusturi pentru timpul liber a fost modestă, în parte și datorită deturnării rolului ei educativ către dimensiunea politică, până în 1990.

La proiectarea spațiului urban nou construit nu s-a avut în vedere timpul liber; spațiile dintre blocuri sunt reduse și cu o configurație ce nu permite amenajări ulterioare. Locuința în blocuri este, de multe ori, insuficientă pentru numărul de membri ai familiei, cu o izolare fonică deficitară și cu o configurație care o face improprie pentru timpul liber, mai ales al tinerilor, care preferă retragerea într-un spațiu izolat de al părinților.

Noul context din țară de după 1989 a adus modificări în defavoarea timpului liber, cu excepția mării acestuia. Paralel cu menținerea ofertei de servicii, dotări și facilități la un nivel foarte scăzut, a avut loc scumpirea acestora și scăderea - în general - a nivelului de trai, care a contribuit la reducerea frecvenței unor activități de timp liber ce presupun anumite cheltuieli; nivelul de trai scăzut afectează atât funcția de divertisment a timpului liber, cât și pe aceea de dezvoltare a personalității. Prin scurtarea săptămânii de lucru, prin șomaj și datorită faptului că mai puțini tineri frecventează școlile post-gimnaziale, s-a ajuns la mărirea timpului neocupat și a timpului liber pentru mulți tineri; acest fapt corelat cu scăderea nivelului de trai și cu oferta redusă de servicii pentru timpul liber generează pericolul lipsei de preocupare, mai ales în mediul urban, preocupare care să absoarbă energiile și să le îndrepte către direcții constructive pentru individ și benefice pentru societate.

Noile inițiative particulare se rezumă la sălile de jocuri mecanice, baruri, restaurante, care sunt frecventate numai de anumite categorii de tineri, de obicei marginale.

La aceste condiții specifice țării noastre se adaugă efectele culturii de masă care uniformizează comportamentele și preferințele, contribuie la extinderea comportamentului cultural pasiv, imitativ și instabil; se produce o scădere a activităților reale de divertisment (călătorii, jocuri, sport) și a activităților de identificare sau proiectare, ce recurg la viața imaginată (lectură, teatru), extinzându-se standardizarea la un nivel elementar a alegerilor celor mai mulți.

În acest sens, modul de petrecere a timpului liber poate avea efecte negative, cei mai expuși fiind tinerii din mediul urban, cu un nivel de școlaritate redus; în aceste medii pot apărea nuclee de violență și fapte antisociale. O altă zonă critică este mediul rural: specificul muncii și al vieții în general face ca problema să fie sfârșitul de săptămână, singurul loc în care tinerii pot să și-l petreacă fiind căminul cultural; acesta a devenit, în majoritatea localităților rurale, locul unde se desfășoară la sfârșitul săptămânii numai seri de dans. Și aceasta în condițiile în care la sate, mai ales în cele aflate la distanțe mai mari de orașe, sunt astăzi mai mulți tineri decât înainte de 1990, datorită lipsei locurilor de muncă în orașe.

Comportamente și activități de timp liber la tineri

În urma cercetărilor întreprinse pe segmente de tineri, pe eșantioane naționale de populație și pe un eșantion național de tineri au rezultat modalitățile în care tinerii își petrec timpul liber.

La tineri există trei direcții de orientare a comportamentului de timp liber. Prima se constituie în jurul următoarelor preocupări: frecventarea cafenelelor, barurilor și restaurantelor, petreceri, ceaiuri și întâlniri, discotecă și, într-o măsură

mai mică, concertele de muzică ușoară, modernă; aceasta este tendința cea mai extinsă. A doua se orientează spre teatru, concerte simfonice, operă, balet și lectură; le corespunde un nivel cultural elevat și care are o extindere mai mică. A treia direcție se formează în jurul preocupărilor sportive, care la tineretul român sunt totuși reduse.

În evaluarea acestor tendințe ale comportamentului de timp liber al tinerilor trebuie avut în vedere că este vorba, în cadrul fiecărei direcții, de preocupări predominante dar nu exclusive, precum și faptul că ele cuprind aproximativ jumătate dintre tineri, cealaltă jumătate având comportamente eterogene.

Preocupările și activitățile de timp liber sunt rezultanta gusturilor, posibilităților și ofertei de servicii în corelație cu caracteristicile socio-demografice ale subiecților.

În cadrul structurii de activități specifice timpului liber pentru întreaga populație a țării, la segmentul de tineri sunt anumite particularități: frecvența majorității activităților de timp liber este mai mare la tineri (până la 30 ani) și scade odată cu înaintarea în vârstă; lectura cărților, citirea ziarelor și a revistelor și frecventarea spectacolelor se asociază mai intens cu nivelul de școlaritate și ocupația decât cu vârsta; frecventarea cinematografelor, întâlnirile, petrecerile și preocupările sportive sunt influențate atât de ocupație și nivelul de școlaritate cât și de vârstă; vârsta influențează cel mai mult frecventarea cinematografului, apoi lectura și petrecerile, întâlnirile.

În ceea ce privește frecvența activităților de timp liber, în ultimii ani, pe total țară și la segmentul de tineri, s-a înregistrat o rarefiere a majorității activităților și preocupărilor; la nivelul întregului eșantion de populație a scăzut prezența în timpul liber a tuturor preocupărilor și activităților, cu excepția televiziunii, în anul 1995 comparativ cu anul 1992.

Tabela 1

Activități de timp liber

	1992			1995		
	Total	Sub 30 ani	Peste 30 ani	Total	Sub 30 ani	Peste 30 ani
Televiziune	92,6	94,8	92,1	91,8	97,0	90,0
Lectură cărți	65,2	84,0	60,4	58,6	74,0	55,8
Întâlniri, petreceri	76,4	89,3	73,3	66,1	87,8	62,2
Cinematograf	31,0	61,7	23,2	14,7	41,6	9,9
Spectacole	33,3	51,0	28,7	19,1	38,6	15,6
Sport	21,7	40,2	17,0	12,7	29,1	9,8
Excursii la sfârșit de săptămână	30,9	45,1	27,3	19,3	33,3	16,7

Sursa: Mărginean Ioan (coord.) ș.a., *Diagnoza calității vieții*, 1992, 1995, ICCV

Pentru tineri fenomenul este asemănător cu cel de la nivelul întregii populații, cu excepția vizionării programelor de televiziune și a lecturii.

Proporția celor care au preocupările de mai sus, frecvent, des, este mai mică, dar configurația fenomenului este aceeași: preocuparea cea mai extinsă din timpul liber este televiziunea; o a doua grupă de preocupări, dar cu o prezență mult mai redusă decât televiziunea, este reprezentată de lectura cărților și petreceri, întâlniri cu rude, prieteni; cu excepția televiziunii care a devenit tot mai atractivă (probabil și datorită posibilităților crescute de vizionare a mai multor programe) toate celelalte preocupări și activități sunt prezente des, frecvent, în timpul liber al unui număr mai redus de indivizi, în anul 1995 comparativ cu 1992.

Tabelul 2

Activități de timp liber desfășurate des

	1992			1995		
	Total	Sub 30 ani	Peste 30 ani	Total	Sub 30 ani	Peste 30 ani
Televiziune	57,8	59,5	57,4	64,4	69,9	63,4
Lectură cărți	28,5	38,2	26,0	26,6	39,3	24,3
Întâlniri, petreceri	24,0	37,3	20,7	15,3	34,1	12,0
Cinematograf	3,7	12,7	1,4	2,0	7,0	1,1
Spectacole	3,8	6,2	3,1	2,5	4,8	2,1
Sport	7,6	17,0	5,2	3,5	7,5	2,1
Excursii la sfârșit de săptămână	7,7	12,1	6,6	4,4	7,0	3,9

Sursa: Mărginean Ioan (coord.) ș.a., *Diagnoza calității vieții*, 1992, 1995, ICCV

În ceea ce privește televiziunea menționăm vizionarea diferențiată, din perspectiva frecvenței, de diferite segmente de tineri: în prima fază a tinereții, când sunt prezenți mai mult la domiciliu, vizionează mai des, apoi frecvența scade în faza preconjugală și crește din nou după formarea cuplului.

Atunci când se poate corela frecvența vizionării programelor de televiziune, cu timpul vizionării și emisiunile preferate imaginea asupra locului și rolului televiziunii este completă, deși asemenea analize sunt mai greu de realizat la nivelul întregii țări. Pentru tineret problema rolului televiziunii este mai acută pentru că el se află cel mai mult sub influența culturii de masă și a componentelor sale. Rolul și efectele televiziunii depind însă, și de locul altor preocupări din timpul liber. Analiza ulterioară va arăta că din păcate alternativele față de televiziune sunt puține la tinerii români, ceea ce poate amplifica efectele negative ale acesteia, în primul rând pe linia generării unor stări pasive, non-creative și dăunătoare sănătății.

Din analiza rezultatelor unei cercetări pe un eșantion național de tineri a rezultat următoarea structură și pondere a activităților de timp liber:

Tabelul 3

Activități de timp liber

în % din total eșantion

	Practicate în general	Practicate des
Lectura	96	60
Ceaiuri, petreceri, întâlniri	91	30
Cinematograf	88	35
Excursii	82	20
Cafenea, bar, restaurant	74	34
Practicarea sportului	69	16
Teatru	64	7
Concert muzică ușoară	61	4
Întâlniri sportive	59	26
Discotecă	56	26
Case de cultură	44	10
Concerte simfonice, operă, balet	29	3

Sursa: Emilian Popescu, Laureana Urse, Georgeta Ghebrea (coord.), *Tineretul '94*, ICCV

Lectura este a doua mare preocupare de timp liber la tineri, la domiciliu, alături de televiziune, deși nici lectura nici vizionarea programelor de televiziune nu sunt preocupări specifice juvenile ci doar rata participării juvenile este superioară față de aceea a persoanelor mature. În general, din cercetarea amintită, a rezultat că 88% din tineri citesc cel puțin o carte pe an și 60% citesc în medie o carte pe lună; citesc mai mult tinerii cu pregătire superioară, cei care provin dintr-un mediu familial cu pregătire superioară, persoanele de sex femeiesc și, în general, mai mult în mediul urban.

Preocupările și activitățile de timp liber specifice juvenile sunt ascultarea muzicii, întâlnirile, petrecerile, dansul, frecventarea discotecilor. Dacă unele dintre acestea sunt mai puțin răspândite la tinerii români, aceasta nu se datorează faptului că nu ar fi preferate, ci altor cauze.

La ceaiuri, petreceri, întâlniri participă frecvent numai 30% din tineri, iar cei cu veniturile familiei apreciate ca fiind sub strictul necesar participă frecvent în proporție de 20%.

Discotecile sunt frecventate des de 26% din tineri, iar 44% nu obișnuiesc; explicația acestei stări credem că este numărul lor insuficient, faptul că nu sunt accesibile din punct de vedere bănesc și nu corespund exigențelor mai multor categorii de tineri. Discotecile sunt frecventate în prezent mai ales de tinerii sub 20 ani, mai mult de cei cu școala profesională și de șomeri. Interesant este faptul că tinerii din mediul rural merg mai mult la discotecă decât cei din mediul urban (61%

față de 54%, iar lunar 41% față de 21%). Fenomenul se datorează unui complex de situații din mediul rural: tinerii din mediul rural doresc o modernizare a vieții lor, comparabilă cu cea din orașe și, cum munca și locuința nu au elemente de modernizare, singurul loc unde tinerilor li se pare că sunt *ca la oraș* este discoteca; este, în același timp, nevoia de evadare din casa și gospodăria părintească, asociate cu munca agricolă aspră și mentalitățile mai puțin moderne ale părinților; faptul că nu cheltuiesc cu alimente, întreținerea locuinței și transport, ca în mediul urban, le dă posibilitatea să dispună de unele sume de bani, chiar dacă nu sunt mari, pe care le investesc în timpul liber, care pentru ei înseamnă ieșirea la discotecă; inițiativa particulară a venit în întâmpinarea lor, astfel că discotecile din mediul rural, acolo unde există, tind să devină ceea ce era hora satului cu mai multe decenii în urmă sau ceea ce era la un moment dat căminul cultural. Căminul cultural și-a pierdut treptat atractivitatea, încă înainte de 1990, când mai era frecventat doar pentru filme; el nu mai avea o ofertă corespunzătoare puținilor tineri care mai rămăseseră în sate; nici astăzi nu atrage decât în măsura în care adăpostește o discotecă, un bar sau oferă seri de dans la sfârșitul săptămânii.

În orașe casele de cultură au cam aceeași soartă cu căminele culturale, în sensul că nu au programe atractive pentru tineri și nu au găsit forme noi și adecvate pentru stimularea unor preocupări și activități sau pentru formarea de preferințe. Rezultatele unei cercetări întreprinse în opt orașe, pe un eșantion de tineri între 18 și 24 ani au arătat că aceștia frecventează casele de cultură pentru spectacole - în proporție de 43%, pentru filme 23% și pentru dans 18%. Motivele pentru care unii nu frecventează deloc sau alții merg doar ocazional sunt "lipsa obișnuinței de a le frecventa" (27%), "nu interesează activitățile" de acolo (22%), "orarul dezavantajos" (9%), "depărtarea de domiciliu" (6%), lipsa timpului și obligațiile familiale (34%).

Concertele de muzică ușoară, tânără sunt frecventate de 60% dintre tineri, dar numai 15% merg cel puțin o dată la 2-3 luni; în mod sigur această frecvență este influențată de faptul că au loc rar sau deloc asemenea concerte în orașele mici sau la sate, iar în orașele mari, fără a fi frecvente, pot fi și costisitoare datorită costului билетelor.

Dintre preocupările și activitățile de timp liber ce presupun deplasarea în afara domiciliului, cele mai răspândite la tineretul român sunt cinematograful, frecventarea cafenelelor, barurilor și restaurantelor, precum și excursiile.

Cinematograful are o atractivitate mai mare pentru cei până la 20 ani (48% lunar), pentru elevi (52% lunar), pentru absolvenții de școală profesională și tinerii din mediul muncitoresc (41% lunar).

La baruri, cafenele și restaurante merg, cu frecvențe diferite, 74% din tineri (34% lunar); merg mai des tinerii între 20 și 24 ani (40% lunar), cu pregătire școlară liceală și post-liceală și de sex bărbătesc.

În excursii merg mai mult tinerii cu pregătire școlară mai înaltă (92% cei cu studii superioare, 68% cei cu școală profesională, iar des, lunar chiar - 25% din cei cu studii superioare și 14% cei din școala profesională).

Dimensiunea preponderent culturală a timpului liber, în afara domiciliului, este reprezentată de teatre, concerte simfonice, operă și balet.

Din punctul de vedere al nivelului de accesibilitate culturală, teatrul ocupă un loc intermediar între concerte de muzică ușoară modernă, cinematograful, pe de o parte și muzică simfonică, operă și balet, pe de altă parte. La teatru merg în general 64% dintre tineri, dar numai 7% o fac des.

O evaluare mai precisă a rolului teatrului ar trebui să aibă în vedere și tipul de spectacole preferate, ca și în cazul lecturii și cinematografului, unde genul de literatură preferată, autorii preferați, motivația lecturii, genul de filme vizionate întregesc imaginea asupra locului și rolului acestora.

Nivelul și accesibilitatea culturală a teatrului determină o asociere mai intensă a frecventării sale cu nivelul de pregătire școlară; în consecință merg mai mult la teatru tinerii cu pregătire liceală (65%), postliceală (78%) și, mai ales, cei cu studii superioare (86%).

Concertele simfonice, opera și baletul sunt, în general, frecventate de 29% dintre tineri, dar numai 3% des, dat fiind că preocupări de această natură presupun educație culturală adecvată, ce se obține de cele mai multe ori în familie sau, mai târziu, în contextul unor preocupări culturale elevate și al autoeducației. De aceea cea mai intensă asociere a frecventării operei, baletului și concertelor simfonice este cu pregătirea școlară, respectiv tinerii cu studii superioare au asemenea preocupări într-o măsură mai mare (58%).

Preferințele pentru teatru, muzică simfonică, operă și balet, asociate intens cu accesibilitatea lor culturală, se încadrează însă într-o situație generală caracterizată prin scăderea numărului teatrelor și instituțiilor muzicale (146 în anul 1989 și 137 în 1994), prin scăderea numărului de spectacole și concerte (44.605 în 1989 și 14.841 în 1994), precum și prin reducerea drastică a numărului de spectatori și auditori (17.865 mii în 1989 și 3.534 mii în 1994). Criza instituțiilor teatrale și muzicale este, în primul rând, o problemă economică, agravată și de un interes mai scăzut al publicului pentru ele, determinat, credem, atât de problemele economice ale populației, cât și de concurența televiziunii precum și de schimbări în preocupările generale ale populației.

Preocupările sportive (practicarea sportului și frecventarea întâlnirilor sportive) constituie un punct critic pentru timpul liber al tinerilor. Dacă la întâlnirile sportive obișnuiesc să meargă 59% dintre tineri și 26% des, frecvent, sportul este practicat constant de numai 16% dintre tineri, dintre ei mulți elevi stimulați de orele de sport de la școală. Cauza acestei stări de lucruri este atât lipsa

unei tradiții cât și lipsa unor baze sportive, terenuri, amenajări destinate practicării sportului în timpul liber; se adaugă unele prejudecăți în sensul că "sportul este pentru băieți: (de aceea îl și practică constant într-o proporție mai mare decât fetele, respectiv 23% față de 10%) sau "nu-mi trebuie sport pentru că mă mișc destul când fac treabă".

Mai ales în mediul urban practicarea sportului în timpul liber de către tineri ar fi benefică atât pentru o dezvoltare fizică armonioasă în condițiile unei vieți preponderent sedentare, cât și pentru sănătatea psihică, pentru absorbirea unor energii ce altfel degenerază în agresivitate, violență. În mediul urban, mai ales în zonele de blocuri, cohorte de copii și tineri (în special adolescenți) nu au ce face în timpul liber, rezumându-se la jocuri sumare sau la statul pur și simplu pe scările blocului, atunci când nu ascultă muzică și nu urmesc programul la televizor în interiorul locuinței. O privire asupra copiilor care își petrec cea mai mare parte a timpului liber printre blocuri ar duce la concluzia că ei nici măcar nu știu să se joace, iar elementele de comportament violent și vulgar se fac simțite din perioada copilăriei și se agravează în adolescență.

În unele cartiere ale marilor orașe, unde predomină familiile în care părinții au un nivel educațional și cultural mai scăzut, cartiere ce constituie de fapt mahalalele de astăzi ale marilor orașe, o mare parte din copii și adolescenți (ca de altfel și maturii) părăsesc rar zona de domiciliu, unii chiar deloc, nici măcar pentru petrecerea timpului liber.

O investigație efectuată printre elevii clasei a VIII-a (deci în jurul vârstei de 14 ani) ai unei școli dintr-un astfel de cartier al Bucureștiului a arătat că, pe perioada vacanței din vara 1995, s-au deplasat pentru petrecerea timpului liber în zona Piața Universității - Piața Romană - Piața Victoriei - Parcul Herăstrău 28% dintre ei de mai multe ori, 24% o singură dată și 48% nu au fost deloc.

Contracurarea acestei izolări se poate face numai prin apropierea instituțiilor, amenajărilor, serviciilor destinate timpului liber de publicul potențial, de utilizatorii potențiali. Or, în momentul de față acestea sunt atât insuficiente și puțin diversificate, cât și departe de cei cărora le sunt destinate, fiind situate numai în anumite zone, de obicei centrale.

Familia, școala, alături de caracteristicile socio-demografice determină diferențe semnificative între diferite segmente de tineri, unele amintite deja. O cercetare efectuată la *Liceul CFR Crângași* și *Colegiul Sf. Sava*, ambele din București, cu privire la modalitățile de petrecere a vacanței de vară 1995 de către elevii acestora, a scos în evidență următoarele: vizionarea programelor televiziunii, ascultarea muzicii, frecventarea discotecilor, citirea de ziare și reviste precum și interesul pentru meciuri nu îi diferențiază semnificativ; în schimb sunt alte

preocupări și activități care îi diferențiază, fiind mai răspândite în rândul elevilor de la *Sf. Sava*, elevi ce provin, în cea mai mare parte, din familii cu venituri mai mari și cu un nivel educațional mai înalt.

Tabelul 4

Modalități de petrecere a vacanței de vară 1995

% din totalul fiecărui eșantion

Modalități de petrecere a vacanței de vară 1995	Liceul CFR Crângași	Colegiul Sf. Sava
Petreceri și dans la domiciliu	35	48
Desenat, pictat, sculptat	2	8
Lucru pe calculator pentru perfecționare sau de plăcere	5	25
Activități meșteșugărești de plăcere	28	7
Lectură cărți	41	88
Ștrand, plajă	53	62
Plimbări prin oraș	50	80
Filme, spectacole, concerte	24	68
Practicarea sportului	22	43
Muzee, expoziții	7	32
Baruri, cafenele	22	53

Sursa: Emilian Popescu, Laureana Urse, Georgeta Ghebrea (coord.), *Tineretul '94*, ICCV

Este încă o dovadă că atenția și intervenția trebuie îndreptată spre acele segmente de tineri și spre acele zone unde familia, propriul nivel educațional și cultural, posibilitățile materiale proprii sau ale familiei și oferta de servicii, amenajări, facilități nu vin în sprijinul unui mod de petrecere a timpului liber care să evite efectele negative, mai ales comportamentele antisociale, și care - în general - să dea satisfacție. Or, la tineretul român satisfacția față de timpul liber este la un nivel mediu (în jurul aprecierii "nici satisfăcut, nici nesatisfăcut"), fiind depășit în sensul negativ, numai de perspectivele profesionale; 26% dintre tinerii intervievați în cadrul eșantionului național de tineri situează posibilitățile de petrecere a timpului liber printre nemulțumirile principale.